

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ภาษีอากรเป็นรายได้ของรัฐหลักอย่างหนึ่งที่จะต้องนำมาพัฒนาประเทศ การจัดเก็บภาษีอากรแม้จะแบ่งภาระการจัดเก็บให้กับหน่วยงานหลาย ๆ หน่วยงาน แต่ภาษีสรรพากรเป็นหน่วยจัดเก็บที่มีการจัดเก็บภาษีได้มากที่สุดและยังเป็นตัววัดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศได้ จากผลการจัดเก็บภาษีอากร ดังนั้น การค้นคว้าอิสระฉบับนี้จึงได้ทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพการตรวจสอบแบบขยายฐานภาษี โดยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนแรก เป็นการศึกษาถึงผลการจัดเก็บภาษีโดยรวมของจังหวัดเชียงใหม่ (สาขา) ในปีภาษี 2543 และ 2544 และประมาณการเปรียบเทียบกัน ในปีงบประมาณ 2544 (ตุลาคม 2543 - กันยายน 2544) สำนักงานสรรพากรสามารถจัดเก็บภาษีทุกประเภทภาษีได้สูงขึ้นกว่าปีงบประมาณ 2543 และมากกว่าประมาณการ คือปีงบประมาณ 2544 สามารถจัดเก็บได้ จำนวน 460.267 ล้านบาท ในขณะที่ปีงบประมาณ 2543 จัดเก็บได้ 425 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.23 และประมาณการไว้ว่าจะต้องจัดเก็บได้ไม่น้อยกว่า 430 ล้านบาท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วปี 2544 สามารถจัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการร้อยละ 6.97

ในขณะเดียวกันเมื่อดูในด้านของอำเภอในเขตท้องที่ที่มีการจัดเก็บว่าเพิ่มหรือลดจากประมาณการเป็นเท่าใดนั้น จะเห็นว่า อำเภอที่มีผลการจัดเก็บเพิ่มกว่าประมาณการมากที่สุดคือ อำเภอเวียงแหง คิดเป็นร้อยละ 45.03 ส่วนอำเภอที่จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการคือ กิ่งอำเภอแม่ฮอน คิดเป็นร้อยละ -7.22 ซึ่งจะสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ในภาพรวมของการบริหารการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (สาขา) จัดได้ว่ามีการเพิ่มขึ้นของเม็ดเงิน ซึ่งอาจเป็นเพราะสภาพเศรษฐกิจดีขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ 2543 และเมื่อเปรียบเทียบกับประมาณการที่ได้กำหนดไว้ก็จะเห็นได้ว่า การบริหารงานของผู้บริหาร และนโยบายการขยายฐานภาษีที่ได้กระทำอย่างต่อเนื่องสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์

ในด้านผลการจัดเก็บภาษีที่ได้ศึกษาและมีการขยายฐานภาษี เมื่อวิเคราะห์ถึงประเภทภาษีคือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น จะเห็นได้ว่าทุกประเภทที่มีการขยายฐานภาษีไปนั้น มีผลการจัดเก็บสูงขึ้นกว่าปีงบประมาณ 2543 และประมาณการไว้ โดยภาษีบุคคลธรรมดาสามารถจัดเก็บภาษีได้จำนวน 194 ล้านบาท ซึ่งผลการจัดเก็บสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 11.49 ของปีงบประมาณ 2543 และคิดเป็นร้อยละ 3.74 ของประมาณการ ภาษีเงินได้นิติบุคคลสามารถจัดเก็บได้ 89 ล้านบาทสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 30.88 ของปีงบประมาณ 2543 สูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 30.88 ของประมาณการ และภาษีมูลค่าเพิ่มสามารถจัดเก็บได้จำนวน 150 ล้านบาทซึ่งสูงกว่าร้อยละ 16.28 ของปีงบประมาณ 2543 และสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 2.04 ของประมาณการ

ส่วนที่สอง เป็นการศึกษาถึงผลการจัดเก็บเมื่อได้ดำเนินการขยายฐานภาษี สามารถสรุปได้ว่า จาก 14 ประเภทกิจการที่ได้มีการดำเนินการขยายฐานภาษี ได้จำนวนเงิน เพิ่มขึ้น 19,122,114.00 บาท หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 24.31 ของจำนวนภาษีที่จัดเก็บได้ในปีงบประมาณ 2543 จาก 14 ประเภทกิจการ และ คิดเป็นร้อยละ 4.154 ของจำนวนเงินที่ได้มีการจัดเก็บจากทุกประเภทภาษีอากรที่จัดเก็บได้ ซึ่งกิจการที่สรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (สาขา) จัดเก็บมากที่สุด ได้แก่ ประเภทกิจการโรงแรม มีการจัดเก็บถึง 11 แห่ง ได้จำนวนเงิน 12,082,896 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.18 ของกิจการที่มีการจัดเก็บเพิ่มขึ้นจากขยายฐานภาษี หากมองในภาพรวมของการขยายฐานภาษีในเขตท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ (สาขา) จะเห็นได้ว่าได้มีการให้ความสำคัญกับกิจการท่องเที่ยว สาเหตุเพราะจังหวัดเชียงใหม่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญมีนักท่องเที่ยวเข้ามามากในแต่ละปี จึงมีกิจการประเภทโรงแรม กิจการท่องเที่ยว กิจการเกี่ยวกับอาหารหรือของฝากของที่ระลึก ในจังหวัดเชียงใหม่จำนวนมากและมีความสามารถในการเสียภาษีได้และมีแนวโน้มการเติบโตทางธุรกิจสูง

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาถึงประสิทธิภาพการตรวจสอบแบบขยายฐานภาษีของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (สาขา) นี้ ทำให้ได้ทราบถึงนโยบายการบริหารการจัดเก็บภาษี โดยพิจารณาจากความเป็นไปได้ของกิจการที่สามารถเสียภาษีได้โดยผู้เสียภาษีรู้สึกเต็มใจที่จะเสียภาษีและคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงของกิจการ ความเป็นธรรมที่ผู้ประกอบการสามารถรับได้ ตลอดจนการดำเนินการขยายฐานนี้จะทำให้เจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการมีความรู้สึกที่ดีต่อกันยิ่งขึ้น โดย

เห็นได้จากกิจการที่ได้มีการขยายฐานไปแล้วนั้นล้วนแต่ทำให้ได้มีเงินเพิ่มมากขึ้น เพราะนโยบายการขยายฐานภาษีกำหนดกลุ่มเป้าหมายและคัดเลือกรายที่พิจารณาข้อมูลเห็นแล้วว่า ผู้ประกอบการน่าจะเสียภาษีไม่ถูกต้อง เสียภาษีน้อยกว่าความเป็นจริง หรือกิจการที่มีการขยายตัวขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งจากการดำเนินการเช่นนี้ มีผลต่อการจัดเก็บภาษีในภาพรวมของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (สาขา) อีกด้วย

5.3 ข้อจำกัดในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถนำตัวแปรอื่นๆ ที่ได้ศึกษาจากผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องมาทำการศึกษาร่วมได้ เนื่องจากตัวแปร มีจำนวนข้อมูลน้อยทำให้ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินการได้หลากหลาย เพราะการขยายฐานภาษีถือเป็นนโยบายใหม่ที่กรมสรรพากรได้นำออกมาใช้และยังอยู่ในระหว่างปรับนโยบายให้รองรับกับสภาพเศรษฐกิจและผู้ประกอบการ

5.4 ข้อเสนอแนะ

1. การปฏิบัติงานขยายฐานภาษีในอนาคตกรมสรรพากรควรจัดทำแผนปฏิบัติงานว่าจะดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายภาษีอากรในส่วนใดมารองรับการปฏิบัติงานของจังหวัด เนื่องจากสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนไปในเรื่องการปรับปรุงแนวทางการตรวจสอบ ให้เน้นหนักในด้านขยายฐานภาษีนั้น เจ้าหน้าที่ที่จะต้องปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์โดยลักษณะการปฏิบัติงานต้องปรับให้รวดเร็วและกล้าตัดสินใจ
2. จัดประชุม สัมมนา อบรม เจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการให้ทราบถึงแนวทางการขยายฐานภาษี โดยใช้หลักจิตวิทยาและสร้างความเข้าใจอันดีต่อการเสียภาษีแก่ผู้ประกอบการ
3. หาทางปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บให้ดียิ่งขึ้น โดยกำหนดมาตรการเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการรายใหม่ ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs ผู้ประกอบการท้องถิ่นและอื่นๆ ที่อยู่นอกระบบ รายที่เสียภาษีไว้ไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน และพยายามจัดเก็บโดยยึดหลักทั่วถึง เป็นธรรม สม่ำเสมออีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศไทยยังอยู่ในภาวะถดถอย สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (สาขา) ได้รับนโยบายให้เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีและพัฒนาหน่วยงานให้เป็น e-Office ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเป็น e-Revenue ด้วยการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นการลดขั้นตอนการ

ทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพและปรับปรุงการให้บริการให้มีความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใสมากขึ้น ซึ่งได้จัดทำแผนการจัดเก็บภาษีให้ได้เม็ดเงินในเชิงเศรษฐกิจและเป็นฐานภาษีที่ยั่งยืน และแผนปฏิบัติงานด้าน IT ตามนโยบายของกรมสรรพากร โดยคำนึงถึงศักยภาพของเจ้าหน้าที่และความเร่งด่วนในการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น

ในการศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการตรวจสอบแบบขยายฐานของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (สาขา) นี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าหากมีผู้สนใจศึกษาเพิ่มเติมในด้านอื่น ควรได้มีการนำปัจจัยด้านอื่นๆ มาร่วมในการวิเคราะห์ด้วย เช่น การจัดเก็บภาษีของหน่วยจัดเก็บภาษีอื่นที่มีนโยบายในแนวเดียวกัน มาตรการทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงวิธีการศึกษาแบบอื่น เช่น การศึกษาเทคนิคการจัดเก็บภาษีแบบขยายฐาน การใช้หลักจิตวิทยาเข้าช่วยในการขยายฐานภาษี ซึ่งจะทำให้ได้ผลการศึกษาที่แตกต่างออกไปอีกด้านหนึ่งด้วย